

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: 1. Del : 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "1. Del : 1812-42", i Heiberg, Johanne Luise: *1. Del : 1812-42*, udg. af AAGE FRIIS ; ELISABETH HUDE ; ROBERT NEIENDAM ; JUST RAHBEK , 1944, s. 154. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr05val-shoot-idm139983403871120/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: 1. Del : 1812-42

Dog „dristig vovet halvt er vundet“, min Villie var stærk, og det gik. Heiberg syntes i det mindste, at Alt gik fortreffelig, og det var jo det Vigtigste. Hans gamle Venner samledes i vort Hus og fundt sig hjemme og tilfredse der, og nye kom til.

5 VINTEREN 1831—32. SOMMERPHOLD I HIRSCHHOLM.

En Dag led en lille Mand med kloge Øine og et frunt, godmodigt Udtryk sig melde hos os. Og til vor Glæde gjorde vi her for første Gang personligt Bekjendskab med Digteren Henrik Hertz, der nævngav sig som Forfatter af „Gjengangere-Brevene“ og „Amørs Genestreger“. Heiberg og han havde saa mange Berøringspunkter, at Samtalen blev læng og livlig; vi fandt alle Tre stort Behag i den dannede, beskedne Mandes Conversation, og vi vare Venner fra hint Øieblik af indtil denne Dag. 25 Aar efter. Han var alt dengang noget tunghørd, men desværre har denne Ulykke for ham og hans Venner stadig tset til. Han kom nu ofte til os, og mængden en uforglemmelig 15 Time staa i vor Erindring fra hine Aar.

Jeg var noget forlegen, da jeg første Gang som gift Kone skulde indfinde mig paa Theatret til en Prøve. Ryge, der paa sin Maaner til Heibergs Ærgrelse havde bibeholdt det plumpe „Du“ endnu fra den Dag, jeg som Barn sad paa hans Kæse i „Correggio“, vilde jeg træffe paa Prøven og frygtede forud, hvad han kunde finde paa at ytre i Anledning af mit Giftermaal. Min Frygt for ham foregedes, da Heiberg paa denne Dag sagde til mig: „Jeg følger dig i Dag paa Prøven for at høre, om Ryge endnu vil gjentage sit „Du“. Gjør han det, agter jeg at erindre ham om, at det vel nu var paa Tiden, at han allagde denne Tone imod dig.“ Usigelig beklemt om Hjertet gik jeg paa Prøve af Frygt for, at et Sammenstød imellem dem skulde finde Sted. Til Lykke sagde han „De“; glad blev jeg, og Heiberg gik tilfreds bort.

I Sæsonen 1831—32 begyndte jeg altsaa min Theaterrivelsesomhed som gift Kone, og Publikum modtog Fru Heiberg med den samme Varme som tidligere Jomfru Pätges. Jeg spillede i denne Sæson ofte mit tidligere Repertoire, og nogle betydelige nye Roller kom til, saasom Prinsesse Eholi i „Don Carlos“ og flere. Hvad der interesserede mig, og som det led ogsaa Publikum mest i denne Sæson, var en ny Vaudeville af Heiberg: „Kjøge-Huuskers“, der kom til Opførelse første Gang i Slutningen af November. Den var skrevet, som Heiberg en Gang sagde, i hans lykkeligste Tid. Heiberg kunde ikke lide, hvad han kaldte „Familiepoesi“ til Hustruer eller Ens Nærme, og derfor kan man tælle de yderst faa Digte, han har skrevet til sin nærmeste Omgivelse. Saa godt som alle de Digte, han har skrevet til mig, men man

derfor søge maskerede i hans dramatiske Arbejder. I „Kjøge-Huuskers“ findes saaledes en hel Række. Heiberg begik den Feil i denne Vaudeville at lade det musikalske spille en altfor væsentlig Rolle, hvilket gjorde, at man altid har været i Forlegenhed med at besætte Rollerne, thi det store Krav til Sangen udelukkede ikke et lige saa betydeligt til Spillet, og Valget blev derved meget vanskeligt. Imidlertid gjorde dog Stykket Lykke. Phisters Gaardskarl var alleles fortrinlig; Focrsons Periekjær, Frydendahls Commerceraad Græmmer og C. N. Rosenkildes Blase henrev Publikum uimodstaaeligt. En ældre Brøder af mig, Anton Püges, der alt i flere Aar havde været ansat ved Theatret, spillede Mursvundens Rolle med elektrisk Naturtroskab. Jeg spillede Lie og Sangeren Schwarzen Ferdinand. Melodierne, hvoraf mange ere komponerede af Heiberg selv, synes mig saare skjønne, og flere af dem bleve meget populære og bød i sin Tid fra Manges Læber, saa vel i Salonerne som paa Gader og Stræder.

Da Theatersaisonen 31—32 nærmede sig sin Slutning, forberedte Skuespiller Stage en Focastilling for egen Regning. Hun agtede at give Scribes „Et Feiltrin“, som nylig var opført i Frankrig og havde gjort en overordentlig Lykke. Da Hovedrollen var af alvorlig, næsten tragisk Character, bad han Madam Wesschall at udføre den, men hun afslog at opfylde dette hans Ønske. Han var nu i stor Forlegenhed, og i denne Nød bad han mig om at hjælpe ham ved at optage mig Udførelsen af Grevindens Rolle. Jeg havde hidtil kun udført lette, muntre og lyriske Roller med et svagt Anstrøg af Alvor i enkelte Scener („Den Stumme“ regner jeg ikke, da det var en minisk og ingen ledende Rolle). Man mente derfor, at til denne Art strakte mit Talent til, men at jeg maatte vogte mig for at gaa over til strengt alvorlige Roller, da disse ikke vilde ligge for mig. Fra alle Kanter fremadode man mig at udføre denne Rolle. „Det er ikke Deres Genre,“ sagde man. „Ikke hidtil,“ tænkte jeg, „men kan jeg nu udføre den til Alles Tilfredshed — nu vel — saa er det min Genre herefter; lad mig derfor have Lov til at prøve.“ Det er en forunderlig Lyst hos Mængden altid at ville afstikke en bestemt Grænse for, hvad et Talent formaar. „Hertil!“ sige de, „det vilde vi finde os i, men ikke videre.“ Man maa derfor tilkæmpe sig enhver ny Genre saa godt som med Sværdet i Haanden. Af disse Kampe er mit hele Theatervliv en Række. Jeg indstoderede nu med hele min Sjæl Grevindens Rolle i „Et Feiltrin“. Jeg tænkte: „Mængden kjenner hidtil kun dit Smil med et vemodigt Anstrøg, men den veed Intet om, hvilken Alvor og Smerte der ligger paa Bunden af din Sjæl. Na skal den se, at der er Toner i dig, som ikke høre Latteren, men Graaden til.“ Stykket kom til Opførelse, og jeg vandt en fuldstændig Sejr. Huset gjentod af Bifald og Graad, og det var jo især denne sidste Virkning, man ikke troede mig istand til at frembringe; je, efter en af Op-

førelærerne blev jeg under stormende Bifald kaldt frem for paasyn at modtage Publikums Hyldelse. Denne Ære synes man nu med Rette i vor Tid ikke er saa stor, men man maa erindre, at i sin Tid skete det saa godt som aldrig herhjemme. Jeg havde altsaa vundet et nyt Terrain i min Kunst, og usigelig
 5 man fra Børn Sider gjorde Alt for atter at bevise mig det Vundne, hjalp det ikke; man græd, man beundrede den unge Skuespillerinde, der i Udførelsen af denne Rolle lagde en Læverfaring for Dagen, som Mængden ikke begreb, hvortil hun i den unge Alder havde taget den. Oshlenschläger sagde til mig: „Jeg tilstaae, jeg havde ikke troet, De kunde lægge en saadan tragisk Alvor
 10 i Udtrykket af Deres Physiognomi og Stemme; ogsaa hos mig har De fremkaldt Taarer, og jeg glæder mig til, at De herefter vil kunne virke ogsaa i mine Arbeider.“

Indspæleringen af denne Rolle havde taget paa mine Kræfter. Den Spænding jeg havde gaaet i, om dette Arbeide vilde lykkes mig, i Forening med
 15 at Udførelsen angreb mig stærkt, gjorde, at jeg an i høj Grad trængte til Hvile. Vi besluttede derfor at flytte ud paa Landet, saa længe Sommerferien varede, og helst saa langt fra Byen, Theater og Kjøbenhavnene som muligt. Vi leiede os derfor et lille Hus i Hirschholm, en Egn, der ingenlunde var i Mode, og hvor vi altsaa kunde haabe at nyde Naturen i Stilhed og Ensomhed. Hertz havde ytrøet, at ogsaa han ønskede at ligge paa Landet, langt fra
 20 Byens Tummel; Heiberg tilbød ham nu at bo hos os i Hirschholm, og Hertz tog med Glæde mod Tilbødet. Det lille Hus, vi havde leiet der, som ligger lige ovenfor Postgaarden, havde adskillige svage Sider; men herved var nu Intet at gjøre, man maatte tage det, som det var, og se at indrette sig saa
 25 hyggeligt og godt som muligt. Til Huset hørte en lille Have med et Morbas-tær, hvis tykke Grene dannede en Flade i Toppen, hvorpaa man kunde sidde. Dette Sæde var min Yndlingsplads. Her indtøvede jeg, hvad jeg havde af nye Roller til næste Sæson. Heiberg var som sædvanligt foruølet med Alt; hans Moder derimod fandt ikke Behag i denne Bolig; hendes Værelser, pas-
 30 stod hun, vare firtige — Solen kom der ikke tilstrækkeligt — Meublerne vare for simple og for faa — Maden som vi fik fra Postmesterens stue — Brødet for lidt hårt — Fløden for tynd — o. s. v. Heiberg havde en vælsignet Evne til at gjøre sig lystig over sin Moders smaa Bekymringer, og denne Evne gjorde, at meget opløstes i Latter i Stedet for at antage en alvorligere
 35 Character. Jeg var glad som altid, naar jeg var paa Landet; vandrende ene om i det Frie syntes jeg først ret at føle Livet. Jeg var ung, brod mig ikke om Vind og Veir. Regnede det, fandt jeg det behageligt; skinnede Solen, fandt jeg det deilig; og det kvædede inden i mig som Fuglekvidren i Toppen af Træerne. Bekvæmligheder søgte jeg ingen Pris paa; Maden var mig
 40 ligegyldig, og det Savn, som Heibergs Moder toke, mærkede jeg derfor Intet

til og vilde slet ikke have vidst, at det var der, hvis jeg ikke var bleven mindet
derom af hende. Heibergs og Hertz's glade Stemning virkede stærkt paa mig;
dette var et herligt Samliv! I slet Veir maerde vi os inden Døre ved Læsning
og Sang.

Heiberg havde i mange Aar været en stor Beundrer af den svenske Digtet
Bellmans henrivende Sange. Mig havde han Vintereu iforveien lært at læse
og synge denne i Litne og Gents anseende Digtets Frembringelse, saa
jeg fandt en og hver af hans Sange udenad. Disse Sange vare paa den Tid
saa godt som ubekjendte i Danmark. Nu sang vi dem for Hertz, der ligeledes
her horte dem for første Gang. Han blev saa henrevet af deres Skjønhed og
saa begjærlig efter at kjende dem alle, at han med ustandselig Iver opfor-
drede mig til atter og atter at synge dem for ham. Disse Sanges Text og
Melodi er saa sammengroede, at man ikke faar Begreb om Texten ved at
læse den og ikke faar Begreb om Melodien ved at synge den, men at begge
Dele først forståas ved Foreningen. Da deilige Melodier og den forunderligt
henrivende Text, hvor Alvor og Spøg, Ironi og Kaasthed, Sanselighed og dyb
Melancholi, Smerte og Glæde smelte sammen, formaa at tilveiebringe en
Stemning, som ingen anden Digtning. Naar jeg nu paa Hertz's Opfordring
havde gjentaget og atter gjentaget disse Sange for ham, tog han tilsidst Bogen
under Armen og sagde: „Nu skal De have Tak! nu tror jeg nok, at jeg kan
synge dem; jeg vil nu gaa ind til mig selv og prøve, om jeg kan.“ Da gik han,
men kom kort efter atter tilbage og sagde paa sin godmodige og halv politiske
Maade: „Ak! jeg troede, at jeg kunde dem! Vil De ikke blot synge dem en
Gang endnu? Bort en Gang, saa kan jeg dem.“ Og jeg begyndte da forfra,
saa vi med Rette i senere Aar kaldte denne Sommer: Bellmans-Sommer.
25
ren.

Men vare vi glade og i godt Humør inde i vort lille Hus, saa lod det
derimod til, at Naturen udenfor var frist og i slet Humør; thi det regnede
ganske utroligt denne Sommer. Fik Solen et Øieblik Magt over de tykke,
hængende Skyer, strax trak vi Vandstøveler og Vintertoi paa og spadserede
under den skønne Slotslaves mægtige Træer. Her dreiede Samtalen sig da
ofte om den stakkels Dronning Mathilde og hendes haardt straffede Lidens-
skab. Det er forunderligt at gaa paa et saadant Sted, hvor man veed, at et
Menneskehjerte har bænket, elsket og lidt. Under disse Træer havde hun vandret:
„Himmelhoch jauchzend, zum Tode betrübt“ -- og dog! -- „Glücklich
allein ist die Seele, die liebt.“ Egnen var fuld af Sago herom, og til disse
lyttede vi Alle med Opmarksomhed. I Huset ved Siden af vort boede der en
fattig Skomagerfamilie, nette og stræbsomme Folk. Konens Bedstemoder, en
meget gammel Kone, der altid havde levet i denne Egn, havde i sin Barndom
ofte set Dronning Mathilde og Struensee, erindrede endnu mange Smøsting
40

fra den Tid, fortalte os om Hoffets Pragt og dets Fejter, om den lille Prins Frederik (den Sjette), der her blev opdraget saa strengt. Til denne Kones Fortællinger lyttede vi da, som Børn lytte til Eventyr i en Anuestue, og sagde ligesom de: „Mere! voud De ikke mere?“

- 5 Vor Vandring i Slotshaven var for det meste kun af kort Varighed, thi den utrolige evige Regn tvang os som oftest atter til at ty under Tag. Et Parti i Haven, der var benyttet som Theater for de Forestillinger, Hoffet her opførte, interesserede os naturligvis meget. Man saa endnu de tilklippede Hække, der vare brugte som Couliasser, og andre Levninger, der tydelig bære
- 10 Spor af at have været benyttede ved disse Forestillinger. Foran Theatret en meget stor oval Plads, der havde tjent til Sæde for Tilskuerne, hele det glimrende Hof, og hvem Herskabet indbød af høie Fremmede. Læst naar Solen skinnede paa disse klippede Hække og paa det smukke Skovparti, som dannede Baggrunden for Theatret, fik jeg en brændende Lyst til at opføre Skuespil paa dette Terrain. Heraf blev nu Intet. Men hin Lyst, der paa dette Sted
- 15 paakom mig, har i Grunden aldrig forladt mig. Saa ofte jeg i senere Aar vandrede i vor dejlige Dyrehave, hvor der i Tykningen af Skovene findes mange Steder, paa hvilke Naturen har dannet saadanne levende Theatre med Couliasser, Baggrund og Tilskuerplads, da vægnede min Hirschholmske Lyst
- 20 atter, og havde jeg nogensinde haft Mod til at bringe denne Lyst til Udførelse, da tror jeg vist, at den skulde have slaact an og henrevet Mange med mig. Naturligvis maatte det være en egen Art af Digtninge, som skulde udgjøre Repertoiret, som f. Ex. saadanne som Oehlenschlägers „Sænet Hønsaften-Spil“, Heibergs „Psyche“ og lignende.
- 25 Naar den evige Regn som sægt tvang os til at ty ind under Tag, gik Heiberg, Hertz og jeg tit henimod Aften over i den tomme Postgaard, hvor der fandtes et Billard, som stod og ventede paa Gæster, men hvor saa godt som ingen uden vi Tre satte dete Baller i Bevægelse. I stor Oavgivenhed og Lydstighed evadede vi her dette Spil og havde meget godt ved atter at høre op,
- 30 naar vi først vare komne i Gang dermed. Naar det nu nærmede sig til Tivold, kom Bud paa Bud fra Heibergs Moder for at kalde os til Thebordet. Naar Budet da kom og sagde: „Maskinen staar paa Bordet“ ... da maatte vi lystre, hvor haardt det end ofte faldt os at afbryde vor glade Leg. En Aften, da vi havde været mere udydige end ellers og tvertimod vare vedblevne med vort
- 35 Spil, standsede Hertz pludselig i Stedet med sin Queen, idet han forskrækket aftrøkk mod Vinduet og udbrød: „Gud, der er Thomaskinen!“ Vi Andre saae hen imod Vinduet, da vi ikke forstode dette Udbrud, og nu saae vi, at det var Heibergs Moders Ansigt, der udenfra viste sig paa Ruden og utaalmodigt had os dog at opføre med Spillet. Hun hød jo „Thomaskin“, og Hertz kaldte
- 40 hende undertiden i Spøg, naar hun ikke var tilstede, ved hendes Fornavn.

Nu, da han saa nventet saae hendes Ansigt paa Budeen, løste han deri en Be-
 heidelse over vor Ulydigled og blev saa forskrækket, at han i Befjelpelsen
 slog Thomasine sammen med Themaskinen og deraf dannede Ordet Thoma-
 skinen. Ved dens uventede Udraab brast vi i Latter, og Benævnelsen Thoma-
 skinen blev nu stadig benyttet som Bussenaad, naar vi herefter ligesom denne
 Aften ikke kunde overvinde os til at opstaa med Spillet i rette Tid. Billardet
 var stadig vor Trøst paa Rognedage. Helt Timer kunde vi forlyste os med denne
 Færdighed, idet Bellmanske Sange vare Accompaniementet til Ballernes
 Rullen hen ad det grønne Klæde. Naar vi rigtig vilde more os dermed, lode
 vi Vindueskoderne lukke og Lamperne tænde, lode bringe Vin og Kager,
 da var vor Fost fuldstændig. Heibergs vittige Indfald, Hertz's godmodige,
 hyggelige Humor og min ungdommelige Glæde gjorde disse Timer saa under-
 holdende og morsomme, at vi alle Tro i senere Aar ofte have følt os opmun-
 trede ved Erindringen om Billardspillet paa Postgaarden i Hirschholm.

Paa Aften, da den meget ontalte Themaskine stod paa Bordet, og vi alle
 fire sad omkring det og hørte dens hyggelige Snurren, overraskede Hertz
 os, idet han udsat sig vor Opmærksomhed, da han ønskede at læse Noget
 høit for os, som han havde skrevet. Og vi hørte nu til vor store Glæde hans
 skønne Hirschholmske Sange, skrevne til de dellige, Bellmanske Melodier;
 disse Digte kunne bedre end Alt, hvad jeg kan skrive, give Læseren et Begreb
 om vor Hirschholmske Stemning hin Sommer. De findes alle i Hertz's lyriske
 Digte. * „Diana“, som omtales, tilhørte Postmasteren, men det ypperlige Dyr
 var hurtigt bleven enig med sig selv om, at vort Selskab behagede hende langt
 mere end Omgangen i Postgaarden, og derfor boede og byggede den Dag og
 Nat hos os, delte Glæder og Sorger med os. Hun sov hver Nat udenfor Hertz's
 Seng, hvilket vi Andre vare meget misundelige over. Og saa Localiteterne i
 Digterne ere alle tagne af Virkeligheden. En Hæi i Omegnen, hvorfra man
 havde en henrivende Udsigt over Havet, var min Yndlingsplet, hvorfor Hertz
 havde givet den Navn af Hannabjerg. Med usigelig Glæde lyttede vi til Læs-
 ningen af disse Digte. I Champagnevin drak vi Digterens Skaal til Tak og
 sad langt ud paa Natten i overgivent Lune.

En Gang om Ugen maatte Heiberg til sin store Ærgrelse ride til Kjøben-
 havn for at holde Forelesninger paa den militære Høiskole. Hvad der for-
 øgede Ubehageligheden ved disse Ture til Kjøbenhavn var, at Heiberg havde
 lejet en Hest af en Berider i Hirschholm. Denne Hest var bleven ødelagt ved
 at Berideren en Gang havde redet paa en Vognstang med den; denne Begi-
 venhed kunde den stakkels Hest slet ikke glemme, men havde siden den Tid
 faaet en saadan Skræk for Vognstanger, at den vendte om for enhver Vogn,

* „Digte fra forskjellige Perioder“, I.

den mødte paa Veien, og det var da med stor Anstrengelse, at Heiberg, maaget
 hun var en øvet Rytter, atter kunde formaa den til at fortsætte Veien til
 Byen; ja, undertiden satte den i sin Forskrækkelse over Grafter og Gjørder,
 og Heiberg maatte da tvinge den til atter at gjøre Springet tilbage, hvilket
 3 den sjelden havde Lyst til. Nu blev en Trompeters Hest i Hirschholm ham
 anbefalet. Men da han første Gang i Trompeternes Nærverelse satte sig paa
 dens Ryg, blev Hesten ved at dreie sig rundt som en Top. Da Heiberg spurgte
 Eieren, hvad dette besød, svarede han, at det arme Dyr var bleven vanvittig
 af for megen Lærdom. En Berider havde nemlig i altfor kort Tid villet lære
 10 Hesten Alt, hvad en Hest i længere Tid kan lære, og dette havde rent for-
 styrret dens Forstand; dog var den nu i Bedring og kom sig ook med Tiden.
 Denne usive og opbyggelige Beretning bragte os Alle i Latter. Heiberg gav
 ham Hesten tilbage, ubet han ønskede den god Bedring; og nu blev den gamle
 Hest stier taget til Naade, thi i dens Galsskab var der dog Fremgang, men
 15 at dreie sig rundt paa een Plad, dette var allfor afvigende fra Heibergs Maal,
 at komme frem saa hurtigt som muligt. Han fortsatte nu sine behøvelige
 kjøbenhavniske Ture til sin Moders uhyre Angst. Hun var den angsteligste
 Natur, jeg har kjendt. Paa disse Dage foregjøgde hendes Phantasi hende de
 skrækkeligste Begivenheder og Muligheder om Uheld af alle Arter. Paa den
 20 Tid om Aftenen, naar han atter ventedes tilbage, gik vi ham for det meste
 alle Tre imøde. Naar han da med et glad Ansigt og hele Lemmer hilsende os
 alt i Frastand, hvor mine skarpe Øine strax gjenkjendte ham, da vordte vi
 lette om Hjertet tilbage til vort Hjem og sadde til langt ud paa Natten i de
 fornemligste Samtaler, sang Bellmanske Viser, indtil Sønnen overvældede os,
 25 og vi gik til Ro med et let Sind og glad Hjerte, og et godt Haab om det
 smukke Veir, vi skulde faa næste Dag, og de Ture, vi da agtede at foretage
 os. Det blev ved Hæsbet; thi Taage, Regn og Kulde vedblev paa en ubarm-
 hjertig Maade at drille os, og da sang vi Verset af et af de Hirschholmske
 Digte:

30 „Hist over Slotshavens sjunkne Terrasser
 Hviler Nattens Dag som et grødende Hav.
 Slottet, man nedrør i uhyre Masser,
 Vidner Kirken om, lig et Kors paa en Grav.
 Egnen er øde, Mathilde, hvor du
 35 Flygtig har redet den flygtige Ganger;
 Blot dine Lidelser mindes endnu
 Af den tungsindige Sanger.“

Den 31te Juli kom, Aarsdagen for vort Bryllup i Slangstrup. Da Veiret
 i de sidste Dage betydeligt havde bedret sig, og det saae ud som om deene

Hedring var ærlig ment, besluttede vi at festligholde vor Bryllupsdag paa en
 Hoi i Nærheden af Rungsted, paa hvilken der stod en Gruppe af skønne
 Grantræer, og hvorfra man havde en betrygende Udsigt ud over Sundet. Vi
 havde givet denne Hoi Navn af Granbjerg. Den var især Hertz's Yndlings-
 plet. Planen var at pakke vor Middagsmad, Vin, Jordbær, Kage etc. ind i en
 lille Barnevogn, som tilhørte Postmesteren, og den skulde vi saa skifte til
 at trække til Granbjerg for der at tilbringe Dagen. I det deiligste Veir af
 Verden begyndte vi vor Caravane om Morgenen. Det viste sig snart, at jeg
 af Alle var den bedste Hest til at trække den lille, af Proviant fyldte Vogn;
 thi Hertz og Heiberg bleve strax trætte deraf og vilde ind paa enhver Kro
 undervejs for at hvile og faa Noget at drikke. De bemalte sig paa Bellmans
 Autoritet og citerede i Et vist Sted af hans Sange, som godtgjorde, at man
 ikke med god Samvittighed kunde gaa forbi en Kro uden at inde Kromanden
 sin Næring. Heiberg paastod, det vilde bringe os Uheld hele Aaret igjennem,
 hvis vi paa dets første Dag gjorde os skyldige i en sardon Forsømmelse. Men
 da jeg uden at bryde mig om dets Taler fortsatte at trække den lille Vogn,
 vare de nødt til at følge efter. Veien til Granbjerg var næsten en halv
 Mil, saa der var en Sten og Prosten uden Ende; og Heibergs Moder fandt,
 det var ikke til at udholde i disse Hede at gaa saa langt. Kun Hunden Diana,
 thi denne kjære Gjest var naturligvis indbudet til vor Fæst, fandt, at Veien
 var for kort, thi den galopperede i store Svingninger frem og tilbage, lugtede
 til Voguens Indhold, saae op til mig, som om den vilde sige: „Hvor jeg
 glæder mig til Udpakningen af disse Sager!“ og dens glade Gjøen blev næsten
 til Hvin. Jeg ønskede ofte undervejs, at det springende og galopperende Dyr
 havde kunnet løse Heibergs Moder lidt af sine Bens og sine Længers Styrke.
 Omstider maade vi under Spøg og Latter det heilige Granbjerg. Siddende paa
 Toppen saae vi ud over det himmelblaa Hav, der laa for vor Fod som et
 Speil. Stille hvilede alle Skibene i Sundet, da der ikke rørte sig mindste Vind,
 og havde alle de hvide Seil udsprende for at tørres efter de foregaaende Da-
 gnes Regn; de spillede sig i det stille Hav, nædens smaa Fiskerbaade med deres
 røde Seil laa spredte som Blomster over Vandfloden. Hvem Banker skinnede
 som Guld, og den lille St. Ibs Kirke syntes at være rykket flere Mil nærmere,
 saa tydeligt saaes dens hvide Gavl. Fuglens kvadrerede overmodigt i Toppen af
 Træerne og gæve ligesom vi deres Glæde tilkjende over den lange søvne
 Sols varme Stråler. Jeg pakker nu alle vore Pariteter ud af den lille Vogn
 og brede Dugen paa Græsset til Forskrækkelse for Heibergs Moder. „Jeg
 troede, her var Bord og Bank“, sagde hun. Heiberg svarede leende: „Du
 troede vist ogsaa, at her var en Sofa, naar Du vil være ærlig?“ Da Aft var
 ordet, satte vi os ned paa Jorden omkring det rigt besatte Jordbøl, drak
 Skanler, sang Bellmanske Sange og vare nær aldrig komne fra denne yndige

Plet — til Sorg for Heibergs Moder, der frygtede, at Aftenduggen skulde
 skade vort Helbred og vi Alle blive dødsyge. Jeg bandt Kranse og slyngede
 dem om de to Digtelses Hætte og pyntede mig selv og Diana med Blomster
 og Kviste. Timerne fløi som Minutter. Maanen steg frem, og nu begære vi os
 5 hjemad. Heiberg foreslog sin Moder, at hun skulde sætte sig i Børnevognen,
 hvis Indhold nu betydeligt var svundet ind, saa vilde vi skiftes med at trække
 hende, et Forslag hun dog ikke tog imod, saa haardt det end faldt den Stak-
 kel at gaa den lange Vej hjem. Markerne dampede af Dagens Hæde, og Elver-
 folket dansede over de store Luge. Ingeniønde har jeg set de opstigende Taa-
 10 ger dame saa tydelige Skikkelser som i Omegnen af Hirschholm. Ved at se
 dem her kan man ret begribe, hvorledes Sagnet om Elverfolket er blevet til.
 Taagerne hvirvlede sig i den lette Aftenvind i tykke Svingninger rundt om
 hinanden langs hen ad Markerne og antog virkelig ligesom menneskelige
 Skikkelser, der svingede med Arme og Ben i luftig Dans, og Msancen oplyste
 15 de lange Taagestråber, der svevede efter Skikkelserne som et fint, luftigt
 Slør, som Vindpustet snart hævede, snart tvang ned mod Jorden. „Sel!“ raabte
 jeg til Heiberg, „ser du dine Elverpigens Dans!“ — „Agnete,“ raabte han,
 „du er Elverpigen selv, min Elverpige, lad de andre opleve sig i Taager, naar
 kan du er virkelig.“ Tratte af Dagens Anstængelse naaede vi endelig vort
 20 lille Hus i Hirschholm. Selv Diana kastede sig hen i en Krog med den
 skønne, blegrøde Tange ud af Munden og alle fire Ben udstrakte, indtil
 Hertz sagde: „Kom, min Diana! lad os To gaa ind,“ da sprang den let og
 gratieust op, kyssede begge Damerne paa Haanden og fulgte sin Sovekam-
 merat ind i hans lille Kammer.

25 Det var, som om Himlen havde været saa god at tage Hensyn til vor
 Bryllupsdag ved at lade Sol og Måne skinne for os, thi neppe var den 31te
 Juli forbi, før den atter havde sit triste, melancholske Ansigt paa. Vi maatte
 derfor ty til vore gamle Afspredeiser: Billardspillet og Bellman. Endvidere
 omgikkes vi et Par kjedsommelige Familier, der ved vor Ankomst til Hirsch-
 30 holm havde opsegt og indbudt os, men da vi selv vare glade, saa gav deres
 Kjedsommelighed os kun Stof til Banzsrønikinger, der frembragte ny Lystig-
 hed og Spøg imellem os. I Lyngby boede der en seldre, fornem Herre, der
 paa sin Vis i længere Tid havde gjort mig sin Kur og var utrættelig i at
 indhyde os til sit Landsted, uagtet vi ølt flere Gange havde afslaaet det. „Jeg
 35 ved,“ sagde han til mig, „at De deler min Passion for smukke Heste — De
 vil hos mig finde en tilfredt Damshest og en Dameriddragt med alt Tilbe-
 høret.“ Vi kunde tilsidst ikke undgaa denne Indbydelse, og Dagen blev bestemt.
 Heiberg sagde nu til mig: „Jeg kan godt gennemskue hans Plan; det Hele
 gaar ud paa at gjøre en Ridetur med dig alene, thi du skal se, at han hver-
 40 ken tilbyder mig Hest eller Dragt for at ledsage Edet — men det skal der

ikke blive noget af. Man skal ikke se dig ride om alene med den gamle Nar.“ Vi ledte nu en Vogn af Postmesteren med to gamle Plovog for; bag i Vognen lagde Heiberg sin Ridesaddel, lo, idet han tildækkede den med et Teppe og sagde: „Men skal ikke staa se den, han skal overraskes.“ Ved vor Ankomst hørte vi modtugne paa det Artligste af vor gamle Vært. Efter Middagsbordet bad han mig gaa ind i et Sideværelse, hvor jeg vilde finde Alt, hvad der hørte til en Ridedragt, samt Hjælp til at iføre mig denne. Da han efter Forventning intet søgte til Heiberg om at gjøre sig færdig til Turen, gik Heiberg ganske stille ned til vor Kusk og bad ham begge Sædlen paa et af Postmesterens Plovog. Da jeg var færdig med min Pankledning, blev de strålige Heste til mig og Værten trukkede frem i Gaarden. „Det gjør mig ondt,“ sagde vor Vært henvædende sig til Heiberg, „at jeg netop i Dag har alle mine andre Heste i Arbejde, saa at jeg ingen kan tilbyde Dem.“ — „Jeg holder,“ sagde Heiberg med sit ironiske Smil, „det har jeg forudset og har derfor min egen Rest parat.“ Plovøget blev trukket frem, og med et usigeligt Ausigt og Sidelik til mig satte Heiberg sig op; og med et endnu mere usigeligt Ausigt saae vor Vært paa den fattige Hest, for hvis Vugge det ikke var sjæmlet at skulle rides i saa fornemt Selskab af Mennesker og Heste. Man kunde tydeligt se, at vor Vært skamrede sig ved at ride i Selskab med et sandt Dyr, og denne Ærgrelse var næsten større end over, at hans Plan, at ride ene med mig, var strandet. Jeg lo indvædigst paa hele denne Ridetur, og Heiberg og jeg tilkastede hinanden ideligt betydningsfulde Blik og kunde næppe tilbageholde vor Latter over vor Værts fortrodelige Mine, uagtet han gjorde, hvad han kunde, for at skjule sin Ærgrelse. Da Heiberg og jeg om Aftenen havde takket vor Vært for denne behagelige Dag og atter sadde paa Vognen for at kjøre hjem til Hirschholm, gave vi vor Latter frit Leb. Ved vor Hjemkomst fortalte vi Hertz det Passerede; han morede sig inderligt over Heibergs rigtige Forudsigelse og Planens heldige Udførelse.

Heiberg og Hertz havde et Træk tilfælles, som er alendommeligt for alle Digternaturer, naar Forfængeligheden ikke griber forstyrrende ind i deres Genyt, en Barnlighed, som i det daglige Liv er overordentlig velgjørende. Selv en Ubetydelighed kunne de, ved den Maade hvorpaa de opfattede, aflukke Stof til Underholdning for sig selv og Andre. Den, som ikke har havt Leilighed til at leve sammen med saadanne elskværdige Digtergenætter, kan ikke forestille sig den Frihed og Fylde, der kan ligge i en saadan Omgang. At der gives Digtere og Kunstnere, som Forherrer man bevare sig fra at omgaaes til Dagligbrug, er vist nok — men til disse hørte, Gud være lovet, hverken Heiberg eller vor Ven Hertz.

Ferietiden var desværre snart forbi; vi maatte tænke paa at vende tilbage til Kongens Kjøbenhavn og afbryde vort Samliv med Hertz. Været havde

endelig taget en behageligere Vending, saa at vi ogsaa af den Grund følte det tungt at lerve os fra vor landlige Ensomhed. Hver Dag blev der holdt værende Afskedstaler til Diana, og den saae under disse Taler paa os med Øine, der tydeligere end Ord sagde, at den forstod os. Aaar vi udbrode: „Ak, Diana! hvor vi ville længe efter dig!“ saa drog den et Suk saa dybt, som om den vilde sige: „Men jeg da!“ En af de sidste Aftener spadserede vi i Rungstedskoven i det deiligste Maaneskin. Paa Hjenvejen kom vi forbi et lille Bondehus, udenfor hvilket der løb fire af de yndigste hvide Katteskillinger, Nogen af os havde set. Jeg havde fra Barn af haft Medhydelighed og Angst for Katter; ja, min Angst for disse Dyr var saa stor, at jeg som voxent Menneske ikke turde gaa op ad en Trappegang, naar der tilfældigvis sad en Kat paa den. Heiberg, som elskede alle Dyr, fangede en af disse yndige Killinger og viste mig den, og jeg maatte tilstaa, at jeg aldrig havde set noget Nydeligere end denne lille, blændende hvide Killing, hvis Haar vare saa bløde som Silke. „Den ligner virkelig en fortryllet Prinsesse!“ udbrode jeg, og nu overfaldt mig pludselig en stor Lyst til at se denne lille Killing til Erindring om Hirschholm og om vor nærtlige Vandring. Vi mente Alle, at naar Fjæren havde tre foruden Moderen, havde han nok, og at disse smukke Dyr maaske var bestemt til at druknes. Ved Tanken herom puttede jeg Katten i min Sypose og bragte den i god Behold til vort Hus. Diana blev meget forundret ved Synet af dette nye Medlem af Selskabet, men ogsaa for dens Øine vandt den lille fortryllede Prinsesse Naade. Faa Dage efter flyttede vi til Kjøbenhavn med vor lille Tyvekost, efter at vi havde taget Afsked med hver kjær Plet i Egnen, med Mennesker og Dyr. Min lille hvide Prinsesse tiltak sig i Vinterens Løb Manges Opmærksomhed, dels ved sin Skjønhed, dels ved sin lette, geistlige Væsen. Paa min tredje Kuostreise, som jeg snart vil have Tællighed til at fortælle om, fik jeg den triste Efterretning, at den kort efter min Bortreise var bleven syg og nu var død. Rørende var Heibergs Moders Sorg over at skulle meddele mig dette Tab. . . Opholdet paa Hirschholm gjente vi alle i kjær Erindring. Ofte talte vi om at gjentage et saadant Samliv med Hertz, men det blev der imidlertid aldrig noget af, og det var vist godt, thi Sligt lader sig aldrig gjentage uden at svækkes og blive noget helt Andet. Vi saae naturligvis Hertz jævnligt i denne Vinter, men tidligt paa Foråret tiltraadte han sin første Udenlandsreise Syd paa, hvortil han havde erholdt et Stipendium. Henimod Foråret inden sin Afreise sendte han os nedenstaaende Digt. „Hyacinthens“ og „Længt fra ham vare hans Venner“.

Hymenætherne.

Til Prof. Heiberg, hans Kone og Moder.	
Naar Vaaren atter paa Mark og Eng Imellem Planterne blomster fletter.	
Og hist og her den duftende Væng	5
Er pyntet med Grupper af smaa Bouquetter;	
Naar Storkeu. Bøndernes Skildvagt, staaer	
Og strækker sin Hals saa stift paa Gavlen,	
Og Landmanden pløier, planter og saaer,	
Og lægger Planer for Efteraars-Avten;	10
Da drager jeg, elskede Venner! langt,	
Ak, langt fra Eder med Damp og Heste;	
Min Postvogn ruller, mit Skib gaar rankt.	
Jeg kører og seiler, mit Bryst er trængt.	
Blandt al den Damp og de Heste.	15
Jeg skal ei gaae i den kjoelige Lund	
Jaar med Eder til Rungsteds Bakke;	
Ei see henover det dejlige Saand,	
Hvor Maagen lavt paa Vandene flakker;	
Ei der med Øiet paaakten jeg kan	20
Den lune Formiddag liggende drømme,	
Mens Solstrimen længs det sitrende Vaad	
Og Kysten i Fæt for Øinene svømme;	
Ei skal jeg vækkes af Eder ihæst,	
Naar I med et Udsaab en Seiler behøde.	25
Og Skibet nu kommer med Vimpel og Mast,	
De skinnende Seil som yndig Contrast	
Til de himmelblaae Vande derude.	
Jeg skal ei gaae med Eder jaar	
Til Vallerødshøien ved Hirschholms Banker.	30
Hvor Pennaberget som Minde staaer	
Om vore gjensidigt skiftede Tanker;	
Ei der mig fryde ved Demringens Ro,	
De lulle Tasger, der indhylle Dalen,	
Og more mig med den taalmodige Ko,	35
Der vifter Bræuserne bort med Hælen;	

Skal ei betragte det eensomme Hvoen.
 Der kaster til Sjalbaud tuusindige Blikke,
 Den triste Skov, den forbrændte Green,
 Og nær ved Stranden den magtige Steen,
 5 Som Røtterne skvalpende slikke.

Jeg skal ei atter som tidt ifjor
 Med Eder i Slotshavens Gange spadsero,
 Og lytte til Spurvenes kviddrende Chor,
 I Mængel af Andre, der vil musicere;
 10 Ei undre mig over den uddøde Pragt,
 Det nedre Slot, de svundne Casander,
 Og høre, hvad Skoningerkongen har sagt
 Om Speer af Terrasser i Trernes Rader;
 Ei tale med Eder om Hoffats Glands,
 15 Ei mindes bedrovet tidligt og silde
 Banquetter paa Slottet og Toure tilvands,
 Og Hesten, der foer paa Veien i Dands
 Med den nuntre Dronning Mathilde.

Ak nei! om syvende Christians Hof
 Jeg med Fru Gyldenborg ei skal tale;
 Ei med Johan Ludvig om Form og Stof
 Og om Poeter, der næsten er² gale.
 Ak Gud! og Bellmanns Sange! Ja hvem
 Skal synge for mig den dæilige Vise
 20 Om „Mor på Tuppen“ og hver af dem,
 Jeg hørte saa tidt af Johanne Luise.
 Heretter maa jeg vel synge paa Fransk;
 Fra By til By den Belgende rønder;
 Og Luften er lusinet, og Damen er spansk,
 30 Og Athing er hødligt, men Intet er dansk.
 Og langt fra mig mine Venner!

— Da Sommeren vaved et Slør ifjor
 Af hvide Taager om Hirschholms Nætter,
 Da døtted' mit Kammer af maagen en Flor
 35 Fra Eder, Elskede! sendte Bouquetter.
 Iaar, hvad sender jeg Eder igjen?

Jeg reiser med Vsaren, og nu er det Vinter,
 I tage tilkækk med det, Eders Ven
 Har sunlet i Potter; en Flor Hyacinther.
 Vel visne de snart; dog er det min Træst,
 De spire vel frem igjen adaaere, 5
 Og dufte og hviske med søgtelig Raar:
 I mindes af En paa den fjerneste Kyst
 Med Hjemvees Længsel og Taare.
 D. 5te Marts 1833. Henrik Hertz. 10

VORT HJEM OG VORE VENNER.

Sæsonen 1832 - 33 tog nu sin Begyndelse og med den min Travlhed ved
 Theatret. Alle mine tidligere Roller vare endnu i fuld Yndest hos Publikum
 og gik ofte over Søen. Det Held, at Alt, hvori jeg hidtil var optraadt, 15
 havde tiltalt haardt med Hensyn til Stykket og Udførelsen, gjorde, at jeg i de
 fæa Aar alt havde faaet et temmelig stort Repertoire, og dette blev jævnligt
 fornyet med nye Roller i forskjellige Genres. Af dem, der blev mig tildeelt
 i denne Vinter, vil jeg blot nævne Juliettes Rolle i Heibergs Vaudeville „Da
 Danske i Paris“ og Titrolen i „Dronningen paa 16 Aar“. I det første 20
 Stykke havde Heiberg givet den unge Phislar rig Leilighed til at glimre som
 den sjællandske Bondedreng Mikkel. Alle vare betagne af hans Udførelse, og
 ikke mindst Forfatteren. „Dronningen paa 16 Aar“ var vel et temmelig
 maadeligt fransk Stykke, men gav Ryge og mig, han som Axel Oxenstiernes,
 mig som den unge svenske Dronning Christine, Leilighed til et Sammenspil, 25
 der greb Publikum. En Tilskuer sendte mig efter en af Stykkets Opførelser
 anonymt en Medalje, som Dronning Christina i sin Regeeringstid havde
 laadet slaas til Uddeling til Personer, hun særlig vidde hædre. Paa den ene
 Side af Medaljen saas hendes Brystbillede, paa den anden en opgaende Sol.
 Lykken hævede „forelsket sig“ i mig, saa at Alt, hvad jeg rørte ved, gik 30
 heldigt og trængte igjennem. Enhver Modstand af hvilket som helst Motiv
 strandede paa min Lykkes Medhæ. I enhver ny Rolle saae Tilskuerne en ny
 Udvidning og en ny Side hos mig, som overraskede dem, og disse Overraskel-
 ser gjorde, at man fulgte enhver ny Rolles Udførelse af mig med spændt
 Forventning. Den Interesse, hvormed man i hin Tid fulgte enhver Frembrin- 35
 gelse i Litteraturen eller paa Scenen, har man i vor Tid neppe nogen Fore-
 stilling om. Litteratur, Kunst og Theater vare de Themaer, hvorom Alt